

SLUTTRAPPORT

Tilskudd til kommunale tiltak for innvandrere Kap. 521, post 62 – del 3
Lønnet kvalifisering etter modell av introduksjonsordningen

Kommune:	Trondheim
Prosjektets navn:	DELTA
Kontaktpersoner for prosjektet:	Alf Rune Hasselø, rådmannens fagstab Telefon: 95 26 37 90 E-post adresse: alf-rune.hasselo@trondheim.kommune.no Kirsti Myhre Mathisen, prosjektleder Telefon: 916 72 276 / 72 54 95 77 E-postadresse: kirsti-myhre.mathisen@trondheim.kommune.no
Prosjektansvarlig:	Trondheim kommune Arbeid og kompetanse v. leder Gjermund Ringsrød Telefon: 95 2630 39 / 72 54 95 78
Kort beskrivelse av prosjektet	Prosjekt DELTA i Trondheim har gruppeinntak med 10 deltakere til hvert inntak. Ved inntak holdes et 4 ukers oppstartskurs (fase 1). I fase 2 går deltakere inn i intern arbeidspraksis i Arbeid og kompetanse, det jobbes med kvalifisering for ekstern arbeidspraksis, med spissing av handlingsplan, forbedring av norskkunnskaper og eventuell realkompetansevurdering. I fase 3 er deltakerne i arbeidspaksis i ordinære bedrifter, det jobbes ellers med kompetanseheving, med forbedring av norskkunnskaper og med jobbsøkning.
for webpublisering:	Prosjekt DELTA i Trondheim skal kvalifisere prosjektdeltakere til arbeidslivet. Kvalifiseringen innebærer: <ul style="list-style-type: none"> - å motivere deltakere til oppstart og til å jobbe med en realistisk handlingsplan for å nå sitt mål om en aktiv deltakelse i samfunnet. - å ”skreddersy” et individuelt kvalifiseringsløp for den enkelte deltaker. Prosjektet har gruppeinntak og avholder et 4 ukers oppstartskurs hvor en fokuserer på arbeidsliv, holdninger, språk, motivasjon etc.

1. Beskrivelse av prosjektet:

a) Målsetting for prosjektet er:

Å kvalifisere prosjektdeltakerne til arbeidslivet.

Dette innebærer å motivere deltakere til oppstart og til å jobbe med en realistisk handlingsplan for at deltakerne skal nå sitt mål om en aktiv deltakelse i samfunnet. Dette innebærer ofte også å jobbe med norskopplæring og å ”skreddersy” et kvalifiseringsløp for den enkelte deltaker.

b) Målgruppe:

Innvandrere som er bosatt før introduksjonsordningen ble innført og som ved prosjektstart er arbeidsledig og mottar sosialhjelp.

Vi bestemte oss tidlig for at vi vil satse på gruppeinntak og bruke gruppedynamikken i den metodiske jobbingen.

En ideell gruppe har ca 10 deltakere av begge kjønn. I oppstarten har vi tatt inn 10 deltakere, men etter hvert vil vi kunne øke antallet til opp i mot 15 deltakere ved hvert inntak. Vi ønsker motiverte deltakere og helst i alderen 30-50 år.

c) Antall deltakere:

22.08.05 ble det tatt inn 10 deltakere i prosjektet

30.01.06 startet en ny gruppe på 11 nye deltakere.

d) Gjennomføring av tidsplan for prosjektet:

For 2005 var tidsplanen:

Mai /juni/juli:	oppstart, tilsetting av ansatte, utarbeiding av prosjektplaner, div. skriv etc. – kartlegging av aktuelle deltakere.
August:	inntak av 10 deltakere, forberedelse til oppstartskurs
September:	4 ukers oppstartskurs
Oktober:	oppstart i arbeidspraksis for deltakerne,
November /desember:	kartlegging av nye deltakere. Vi benytter KIS kartleggings skjema

Tidsplan for 2006:

Januar:	inntak av ny gruppe, forberedelse til nytt oppstartskurs
Februar:	4 ukers oppstartskurs
Mars:	deltakerne fra årets første oppstartskurs skal ut i arbeidspraksis
Mai/juni:	kartlegging av aktuelle deltakere til nytt inntak
August:	inntak av ny gruppe, forberedelse til oppstartskurs
September:	4 ukers oppstartskurs
Oktober:	deltakerne fra årets andre oppstartskurs skal ut i arbeidspraksis
November/desember:	kartlegging av nye deltakere

Gjennom hele året er det tett oppfølging med alle deltakerne, og gruppesamlinger en gang i uka for de som er ferdig med oppstartskurset.

e) Organisering og samarbeid mellom de involverte parter i prosjektet

Prosjektet har et nært samarbeid med alle bydelene sitt Forvaltningskontor. Vi har fast kontaktperson ved alle disse kontorene. Vi har også et godt samarbeid med Aetat og vi er i ferd med å innlede et samarbeid med Senter for Voksenopplæring.

2. Redegjør for hva som er gjort og hvordan:

Vi har i 2005 gått ut og informert om prosjektet ved alle de 4 Forvaltningskontorene i Trondheim, til Senter for Voksenopplæring og til Aetat. Vi har utarbeidet informasjonsplakater og skriv til oppslag og utdeling på Forvaltningskontorenes venterom. Vi har også tatt ut og gjennomgått lister fra datasystemet Oscar og sendt invitasjon om informasjonssamtale til sosialhjelpsmottakere som tilhørte målgruppa for prosjektet.

Vi har delt inn prosjektjobbingen i fire faser:

FORBEREDELSESFASEN:	Utvelgelse av deltakere, KIS kartlegging, gruppeinntak
1. FASE :	Oppstartskurs
2. FASE:	Arbeidstrening ved kommunal arbeidstreingsplass / kvalifisering for eksterne arbeidspraksis, spissing av handlingsplan, forbedring av norskkunnskaper, realkompetansevurdering
3 FASE:	Arbeidspraksis i det ordinære arbeidsliv, norskopplæring, kurs / kompetanseheving, jobbsøking

I forberedelsesfasen gjennomfører vi en informasjonssamtale og deretter en kartlegging av aktuelle prosjektdeltakere med KIS kartleggings skjema. Et eget ønske fra deltakeren om å bli med i prosjektet vektlegges høyt

Det er ikke nødvendig for alle prosjektdeltakerne å gå igjennom alle fasene og de fleste går direkte fra fase 1 til fase 3.

Første gruppeinntak /august 2005

Vi startet opp med en gruppe på 10 deltakere i alderen 27 til 53 år, 3 kvinner og 7 menn som representerte 9 ulike nasjoner: Bosnia, Tyrkia, Iran, Irak, Somalia, Camerun, Tanzania, Sudan og Toga.

Deltakerne i gruppa representerte et vidt spekter på mange områder. De hadde fra 4 til 18 års botid i Norge, noen av deltakerne hadde universitetsutdanning og andre hadde svært lite skolegang fra hjemlandet. Språkkunnskapene varierte en god del. Gjennom kartleggingen kom det frem at flere hadde et dårlig nettverk og få hadde kontakt med

etnisk norske. Dett gjorde at vi bestemte oss for å jobbe med nettverkbygging for deltakerne og vi ansatte en prosjektmedarbeider (knyttet til Røde Kors) i 40 % stilling for å ta seg av denne oppgaven.

Mange av deltakerne opplyste allerede i kartleggingen at de sliter med psykiske vansker, mest utbredt er depresjon og konsentrasjonsvansker. Dette gjorde at vi ble tryggere på at det var riktig å ha med fysiske aktiviteter i oppstartsprogrammet. Vi har knyttet til oss en fysioterapeut og en vernepleier som sammen har utviklet en ”myk” bevegelsestrim inspirert av ulike retninger for det meste østlige, som Thai Chi og yoga.

Den andre gruppa prosjektdeltakere (11 stykker) startet opp med oppstartskurs nå i januar. Disse er 8 menn og tre kvinner i alderen: 25 - 50 år og de kommer fra 6 ulike nasjoner: Iran (2), Vietnam (3) Somalia (3), Kenya, Marokko og El Salvador. De har botid i Norge fra 3 – 16 år. Utdannelsesbakgrunnen til deltakerne er svært ulik, fra svært lite skolebakgrunn til Universitetsutdanning.

Hvert gruppeinntak starter med et 4 ukers oppstartskurs for deltakerne.

Vi vil da fylle tida i disse ukene med:

- nyttig informasjon
- suksesshistorier
- møte med arbeidsgivere / bedriftsbesøk
- trening i selvpresentasjon
- gjennomgang av arbeidslivets regler
- verdier /holdninger
- påstarte egen handlingsplan
- fysiske aktiviteter
- sosiale aktiviteter
- felles måltider
- norsk språkopplæring
- samfunnskunnskap /dagens nyhet

Etter de fire ukene skal deltakerne over i arbeidspraksis. For noen er det aktuelt å starte opp med arbeidspraksis ved våre kommunale arbeidstreningsplasser i en periode før de prøver seg i det ordinære arbeidslivet. Noen gjennomgår reallkompetansevurdering.

Vi gjennomfører ukentlige samlinger med norskundervisning og gruppesamlinger annenhver uke for deltakerne etter kurslutt. Hensikten med gruppesamlingene er å ta vare på gruppesamholdet som har utviklet seg. De deler erfaringer og er hverandres ”heiagjeng”.

Vi bruker Migranorsk i norskopplæringen og etter hvert vil vi at norskopplæringen skal bli med ut til den enkeltes arbeidspraksis.

Alle deltakere har fått tilbud om etnisk norsk nettverkskontakt, 4 deltakere fra første gruppa tok imot dette tilbudet.

Vi er opptatt av å feire suksesser og når noen har fått seg jobb, feirer vi dette med kakefest.

3. Redegjør for resultater av prosjektarbeidet:

En av 10 deltakere i første gruppe har kommet i jobb og er nå selvhjulpen og skrevet ute av prosjektet.

En deltaker har avsluttet grunnet store helseproblemer (vedkommende ønsket selv å avslutte opplegget allerede etter 2 uker). Alle de 8 resterende er i full aktivitet ved ulike praksisplasser samt at de har norskundervisning 1 til 2 dager i uka.

Statusoversikt over de 8 deltakerne fra første gruppeinntak:

2 er i kontorpraksis. Den ene har i tillegg norskundervisning 1 dag i uka. Markedet innen kontorfaget er vanskelig og det kan ta noe tid før de er selvhjulpne.

Norskkunnskapene må bli bedre og det er sannsynlig at det må inn noe kurs / kompetanseheving.

1 er i praksis ved sykehjem, og har norskundervisning 2 dager i uka. Vedkommende ønsker å utdanne seg til omsorgsarbeider. Vedkommende har svært lite skolegang fra hjemlandet og vi utreder mulighetene for at han skal komme i mål. Sannsynlighetene for dette mener vi er store.

2 har praksis ved kjøkken og norskundervisning. Den ene har dårlige norskkunnskaper og trenger å bli bedre på dette området før hun kan få jobb. Den andre vil ha gode muligheter for jobb innen relativt kort tid.

1 har praksis ved et bilverksted. Han fikk ikke jobb som flymekaniker og det har vært gjort en realkompetansevurdering av hans papirer og han får nå kurs ved et ressurscenter ved siden av sin arbeidspraksis. Vedkommende vil innen kort tid få sin tidligere utdanning "omgjort" til bilmekanikerutdanning noe som vil gi ham større jobbmuligheter. Det er sannsynlig at han kan være selvhjulpen i løpet av høsten 2006.

1 har praksis som barne- og ungdomsarbeider og norskopplæring 2 dager i uka. Vedkommende har gode muligheter for jobb innen kort tid.

1 har vært i praksis i kommunal arbeidstreningsverksted frem til ganske nylig og har nå gått over til praksis ved et møbelsnekkerfirma 3 dager i uka. Vedkommende har i tillegg norskundervisning 2 dager i uka. Det er svært usikkert hvor lang tid det kan ta før vedkommende er i jobb.

Problematikken i denne gruppa er dårlige norskkunnskaper for en del av deltakerne. Flere av deltakerne har dårlig helse og har vært lenge uten jobb og i tillegg er 2 av dem over 50 år og 3 er i slutten av 40 åra.

Vi mener det er sannsynlig at 4 av disse 8 deltakerne vil bli økonomisk selvhjulpen i løpet av 2006.

4. Kort beskrivelse av hva prosjektet har lyktes med og de største utfordringene:

Prosjektet har lyktes med å få sydd sammen et helhetlig individuelt tilbud for deltakerne. Vi har også lyktes med å utvikle et gruppetilbud som vi har tro på.

Svært mange av prosjektdeltakerne har vært igjennom mange ulike tiltak, både kurs og praksisplasser, og ikke alle erfaringene de har med seg oppleves som positive i ettertid. I kartleggingsfasen møtte vi en del sinne, frustrasjoner og uttrykt håpløshet.

Vi har som oppgave å snu dette til en positiv motivasjon og sørge for at den enkelte får tak i egen energi og kraft nok til å ta fatt på oppgaven med å komme seg i jobb.

Gjennom de 4 oppstartsukene har vi lyktes med dette.

Ved oppstart i prosjektet mente alle deltakerne at de hadde mer enn nok norskkunnskaper for å kunne få seg jobb og for å kunne delta i arbeidslivet på en ok måte. Dette har de etter hvert endret syn på og etter 4 uker i prosjektet var alle de 8 som trengte norskopplæring i gang med dette og etter eget ønske.

I evalueringen av disse oppstartsukene sa deltakerne selv at:

- vi ble en gruppe med felles mål: å skaffe seg arbeid
- DELTA fikk meg til å se muligheter som jeg ikke var helt kjent med og samtidig
- økte min vilje til å ta initiativ og se lysere på fremtiden
- DELTA har gi meg initiativ til å satse på fremtidig job
- oppstarten var veldig bra synes jeg
- jeg like den kurs
- jeg bli kjent med Aetat
- det betyr mye for meg fordi dem er en vei som kan gi meg sjans for utdanning, komme ut på arbeid og har noen å leve videre

Og av de som deltok på evalueringen besvarte alle bortsett fra en (som var noe usikker på dette) at deres prosjektdeltakelsen har gitt dem større tro på fremtiden.

Vi mener å ha lyktes med å utvikle metoder å jobbe etter som vi så langt er svært godt fornøyd med. Dette er:

- oppstart og utprøving av motivasjonsarbeid i gruppe
- jobbing med handlingsplan som en integrert del av et kursopplegg
- norskopplæring som en integrert del av et pakketilbud
- utprøving av nettverksjobbing

Utfordringene er:

- å opprettholde motivasjonen og troen på at alle deltakerne skal nå målet sitt og å støtte den enkelte til å holde egenmotivasjon oppe.
- å gjennomføre brukermedvirkning i størst mulig grad uten å ta over styringen for deltakeren – og ikke falle for fristelsen til å skyve den enkelte for fort frem, men klare å vente til den enkelte selv er klar til å å gjøre valg/utføre en oppgave
- å klare å bygge ut tilbudet slik at det etter hvert kan inkludere personer med mye helseproblematikk og svært dårlige norskkunnskaper
- å få med kvinner i større grad

5. Hvordan vil kommunen sikre at erfaringer fra prosjektet videreføres i arbeidet med kvalifisering av langtidsledige innvandrere i kommunen:

Trondheim kommune vil i løpet av 2006 starte et tilsvarende tilbud som det prosjekt DELTA har utviklet også for gruppa innvandrere som har gjennomført introduksjonsordningen, men som fortsatt, etter 2 år, ikke har fått seg jobb.

Det er viktig å få til et tett samarbeid med resten av kommunen, aetat og trygdekontor som arbeider med innvandrere. Vi vil benytte oss av de Offentlige Servicekontorene (OSK husene) som er etablert i de ulike bydelene i Trondheim. Disse husene har felles mottak og saksbehandling for personer med sammensatte behov, og er en del av den pågående NAV reformen..

Trondheim, 31.01.2006.

.....
Gjermund Ringsrød
Leder Arbeid og kompetanse / prosjektansvarlig

.....
Kirsti Myhre Mathisen
Prosjektleder

Vedlegg:

- Informasjonsskriv
- Avtale om prosjektdeltakelse /regelverk
- Handlingsplan
- Kursprogram (for første og andre oppstartskurs)

Kopi: UDI Midt- Norge v. Maryann Knutsen
Alf Rune Hasselø, Trondheim kommune, rådmannens fagstab